

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

רבי יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פר' בהר-בחקתי תשפ"ה

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו' – כיצד?

עשר השבטים, שיעבוד מצרים והיציאה משם באותות ומפואות על ידי שידוד מערכות הטבע.

כל הניסים הללו הם מעיקרי האמונה של הנבאים עם בורא העולם. כיום אנו עם ישראל מצווים לזכורם תדיר בכל יום, השכם והערב.

על רקע זמן יציאת מצרים יש בסיס לדברי התורה. אם כן אילו ישמעאל או אדום היו מקבלים התורה מה להם ולזכרון יציאת מצרים, הרי ניסים אלו לא להם נעשו, הרי שתורתם הייתה חסרה את העיקר, כיצד היה ניתן להם הדיבר הראשון 'אנכי ה' אלוךך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' אלו פרשיות היו מניחים בתפילין שלהם?...

אלא מוכרחים לומר שכאשר הקב"ה שאל את אומות העולם אם הם מוכנים לקבל את התורה אין כוונתו שהם יקבלו את התורה בלבד ולישראל לא יהיה חלק בה כלל, משום שלא תתכן תורה בלי 'כלל ישראל' שכאשר היינו במצרים והקב"ה עשה לנו ניסים ונפלאות, אזי ניסים ונפלאות אלו, היו גילוי לעולם כולו לדורותיו כי יש אלוקים בעולם שולט בבריאה כולה, הקב"ה קידש את שמו בעולם על ידינו עם ישראל.

אלא, כאשר הקב"ה פנה אל אומות העולם כוונתו הייתה להודיעם: 'אני מוריד תורה לעולם, האם גם אתם מוכנים לקבלה עליכם', לבוא ולהצטרף אל ישראל שיקבלו את התורה?

אולם, מחשבה שאומות העולם יקבלו את התורה בלי כלל ישראל לא הייתה קיימת. על כן גם כאשר היו משיבים בחיוב - 'כן, אנו מקבלים!' הרי שדינם היה כעין הגרים המצטרפים אל עם ישראל, שגם הם שייכים במצוות וגם עליהם מוטל לזכור את זמן יציאת מצרים וללמוד על התהוות עם ישראל.

מעתה, נבין את המשמעות במילים 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו' אנו עם ישראל לא רק מקבלי התורה אלא אנו חלק מהתורה הקדושה ממש. דהיינו, אין תורה בלי עם ישראל, כל גר שיצטרף לעם ישראל עליו ללמוד על האבות הקדושים, על שיעבוד עם ישראל במצרים, היציאה משם באותות ומפואות, על המרגלים, על קורה, על מרים הנביאה ועל כל החיים שהיו לאבותנו במדבר.

הקב"ה בחר בנו - עם ישראל, להיות חלק בלתי נפרד מן התורה, ויחד עם זאת תלה את קיום העולם בקבלת התורה שלנו. נתן לנו את תורתו לשומרה ולקיימה, אילו היו אבותינו מסרבים לקבל התורה היה העולם חוזר לתוהו ובהו.

בשל כך, שאר האומות היו יכולים לשאול: 'מה כתוב בה?' ולבסוף להשיב תשובה שלילית. אמנם אנו עם ישראל בכדי שיהיה קיום לעולם הינו מוכרחים לקבל את התורה הקדושה, אילו היו אבותינו שואלים: 'מה כתוב

כתוב בתורה בפרשת וזאת הברכה: "ויאמר ה' מסיני בא וזרח מושעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרובת קדש מימינו אש דת למו:" (פרק לג, ב-ג).

במדרשים ובפרקי דרבי אליעזר (פרק מא) 'רבי טרפון אומר: זרח הקב"ה מהר שיעיר ונגלה על בני עשו, שנאמר (דברים לג, ב) ויאמר ה' מסיני בא וזרח מושעיר למו. ואין שיעיר אלא בני עשו, שנאמר (בראשית לו, ח) וישב עשו בהר שעיר.

אמר להם הקב"ה, מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה פתבי בה, אמר להם לא תרצח (שמות כ, ג). אמרו לו לך מעמנו, כי אין אנו יכולים לעזוב את הפרכה שפרק יצחק את עשו אבינו שנאמר לו ועל חרפה תחיה (בראשית כז, מ). ומשם חזר ונגלה על בני ישמעאל, שנאמר (דברים לג, ב) הופיע מהר פארן, אמר להם מקבלים אתם את התורה, אמרו לו מה פתבי בה, אמר להם לא תגנב (שמות כ, טו). אמרו לו אין אנו יכולים לעזוב את הדבר שעשו אבותינו, שנאמר יוסף והורידוהו למצרים, שנאמר (בראשית מ, טו) כי גנב גנבתי מארץ העברים. ומשם שלח לכל אומות העולם, ואמר להם מקבלים אתם את התורה, אמרו לו מה פתבי בה, אמר להם לא יהיה לך אלהים אחרים על פני (שמות כ, ג). אמרו לו אין אנו יכולים להניח דת אבותינו שעבדו את האלילים, אין אנו חפצים בתורה אלא תן תורתך לעמך, שנאמר (תהלים כט, יא) ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

ומשם חזר ונגלה על בני ישראל, שנאמר (דברים לג, ב) ואתה מרובת קדש. ואין רבבות אלא ישראל, שנאמר (במדבר י, לו) ובגדוהו יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל... אמר להם מקבלים אתם את התורה, אמרו כלם פה אחד, עד שלא נשמע את התורה אנו שומרים ועושים כל המצוות הקטנות בתורה, שנאמר (שם כד, ז) ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה ונשמע: ע"כ.

ע"פ דברי חז"ל אלו השאלה מתבקשת כיצד זה שאנו מברכים בכל יום 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו' הרי על פי האמור, לא הייתה כאן אפשרות של בחירת הקב"ה בעם ישראל, שהרי כל שאר העמים לא רצו לקבל התורה ורק כאשר נותרו אנו עם ישראל, פנה אלינו הקב"ה, והשבנו לדבריו ברצון ובחפץ לב, - 'נעשה ונשמע'. אם כן, מדוע נתפאר לומר 'אשר בחר בנו מכל העמים' כאשר לא היה שייך בעניין זה הבחירה?

בכדי לחזק את התשובה לשאלה זו, נקדים שאלה נוספת: הנה, כאשר הקב"ה חיזר אחר אומות העולם שיקבלו את התורה היה זה אחר יציאת מצרים כאשר הגיע רצונו להוריד התורה לעולם.

הבה נחשוב מה היה קורה אילו אחד מבני האומות היו משיבים לדבריו של הקב"ה: 'כן, אנו מוכנים לקבל את התורה! לכאורה רוב ככל מחומש בראשית וחצי מחומש שמות היו כמו מיותרים, שהרי מפרשת 'לך לך' התורה מדברת על האבות הקדושים אברהם אבינו, יצחק ויעקב, לידת שנים

המשך בעמ' 3

להקדשת העלון לברכה הצלחה
ורפואה ולעילוי נשמת יקיריכם

היכנסו לאתר כתר תורה ketertora.co.il

ולחצו על הלינק לתרומה. וכתבו בקשתכם

לשאלות בהלכה חייגו

02-5408030

משעות הבוקר ועד 12:00 בלילה

שאלה האם מותר לאכול אבקת חלב נכרי?

תשובה

בשאלה זו דנו באורך כמה וכמה מאחרוני זמנינו וכאן אכתוב הדברים בקיצור נמרץ.

בגמרא ע"ז (לט) תנו רבנן, יושב ישראל בצד עדרו של עכו"ם ועובד כוכבים חולב לו ומביא לו ואינו חושש. היכי דמי, אי דליכא דבר טמא בעדרו, פשיטא, ואי דאיכא דבר טמא בעדרו, אמאי לעולם דאיכא דבר טמא, וכי קאי חזי ליה וכי יתיב לא חזי ליה, מהו דתימא כיון דיתיב לא חזי ליה ניהוש דילמא מייתי ומערב ביה, קמ"ל כיון דכי קאי חזי ליה אירתותי מירתת ולא מערב ביה.

וכתב הטור בסימן קטו דאם יודע שאין לו דבר טמא בעדרו וישראל יושב מבחוץ מותר ואפילו אין יכול לראותו.

והבית יוסף שם הביא מהמרדכי שכתב בשם רבינו פרץ דאף אם אין לו בהמה טמאה בעדרו צריך שהישראל יהיה שם בתחילת החליבה דיש לחוש שיערב או יניח דבר טמא בכלי קודם שיביא הישראל לשם. וכ"כ הסמ"ק. (דף קיב) והשערי דורא (סימן פב) בשם רש"י דאפילו אם אין לו דבר טמא בעדר אסור, דלא ניפוק מינה חורבא, ופורץ גדר ישכנו נחש. וכתב מרן הבית יוסף על דברי המרדכי דרצונו לומר דכשיהיה שם בתחלת החליבה אפילו אם אחר כך יוצא ונכנס שרי.

ובשולחן ערוך שם סעיף א פסק דחלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו אסור שמא עירב בו חלב טמא. ואם היה חולב בביתו וישראל יושב מבחוץ, אם ידוע שאין לו דבר טמא בעדרו מותר אפילו אין הישראל יכול לראותו בשעה שהוא חולב. ע"כ.

נמצא דס"ל למרן דאף כשידוע שאין לו דבר טמא בעדרו אסור אלא אם כן ישראל יושב מבחוץ ואז מהני אפי' אם אין יכול לראותו.

וכ"כ הרמ"א ס"א וז"ל: ושפחות שחולבות בהמות בבית ישראל או בדיר שלהם כל מקום שאין בית עובד כוכבים מפסיק ואין לחוש לדבר טמא מותר אפילו לכתחילה להניח אותן לחלוב אע"פ שאין שם ישראל כלל דמאחר שהוא בבית ישראל או בשכונתו אין לחוש לדבר טמא (ש"ד סימן פ"ב בשם ר"ת ומהרא"י שם) אבל אם בית עובד כוכבים מפסיק צריך להיות ישראל שם כאילו חולבות בבית עובד כוכבים (או"ה שם).

והנה הרשב"א כתב בתורת הבית הארוך (בית ג' שער ו' דף צ' ע"ב) דכל דבר שנאסר במשנת אין מעמידין נאסר במנין, וכל שנאסר במנין אפילו שבטל הטעם לא בטל דבר. ע"כ. והובא בשדי חמד (מערכת חלב של נכרי סימן א) ושכ"כ מהר"י ברונא (סימן עח).

אולם הנה הרדב"ז (סימן עה) כתב דחלב גוי לא נאסר במנין אלא משום חשש תערובת חלב טמא. והביאו הפרי חדש (סימן קטו סוף סק"ו) וכתב שבמקומות שאין חלב טמא מצוי, או שהוא יותר ביוקר מחלב טהור, מותר לקנות חלב שחלבו גוי ואין ישראל רואהו, וכן המנהג פשוט בעיר אמסטרדם, ושכן נהג בעצמו להקל. ע"ש. וכ"כ הפרי תאר (ס"ק א) בד"ה ולענין דינא, וכ"כ בשו"ת הרשב"ש (סימן תקנד) וכ"כ מהר"ש דוראן בשו"ת חוט המשולש שבסוף שו"ת התשב"ץ (הטור הראשון סימן לב).

וגם בדברי הרשב"א עיין בשו"ת חקקי לב שדס"ל בדעת הרשב"א כהנך פוסקים דאיסור חלב עכו"ם לא נאסר במנין ושעיקר דברי הרשב"א מוסבים על גבינת עכו"ם ולא על חלב. וע"ש עוד שהביא שכך דעת הרמב"ם (מאכ"א פרק ג ה"ג) והסמ"ד (לאוין קב"ל) והרמב"ן והריטב"א (חידושי לע"ז על דף לה) וארחות חיים ושכן נראה מדברי התוספות בד"ה חדא, והמרדכי ורבינו יונה ועוד. ע"ש.

אולם הבית יוסף בסוף קטו כתב וז"ל: אבל גבינת העו"ג אף ע"פ

המשך בעמ' 3

זכות בעלות על סחורה פגומה

שאלה: ראוברן עובד במפעל מסוים והוא אחראי על קניית חומרי הגלם, לפני מספר ימים הגיע למפעל משלוח שהוא הזמין, אך כשהוא בדק את המוצרים הוא גילה שהם פגומים, לאחר שראובן דיבר עם היצרן שנמצא בחו"ל הוא הסכים שעליו לשוב ולשלוח מוצרים תקינים, ראוברן שאל אותו איך הוא מעוניין שיחזירו את המוצרים הפגומים, ענה היצרן כי לא שווה לו להחזיר אותם אליו כי הרווח עליהם לא יגיע להוצאות ההובלה, ומשכך, אין לו צורך שיחזירו אותם אליו.

כעת ראוברן שואל מי זכה במוצרים האם בעל המפעל? או שראובן שאחראי על הרכש רשאי לקחתם בעצמו?

תשובה: זה תלוי בהרבה גורמים משתנים כמבואר בגוף התשובה.

נימוקים: כיוון שהתגלה מום במקח הרי המקח בטל והסחורה שייכת ליצרן ולא לבעל המפעל כמובא בשו"ע (סי' רלב ו-ז). שמוצר שבני המדינה הסכימו שהוא פגום ו/או תקול 'מחזירין' פירוש הדבר שזה חוזר ליצרן. אלא שבמקרה שהיצרן אינו רוצה לקחת את המוצרים בחזרה אליו ישנו הבדל עקרוני אם היצרן התכוון לתת את המוצרים הפגומים במתנה, או בחינם, או בהנחה גדולה, או כפיצוי על עיכוב משלוח המוצרים התקינים, או שהוא התכוון להפקידם? כמובן שבמסגרת מצומצמת זו אי אפשר לפרט על כל מקרה אנו נתמקד רק בכמה אופנים עיקריים או למתנה או להפקרה, וכדלהלן:

- אם כוונתו של היצרן היא למתנה, ברי וברור שכוונתו לתת את המתנה לבעל המפעל שהוא הלקוח שלו ואותו הוא רוצה לפצות, וזאת בנוסף על המוצרים החדשים והתקינים שהוא צריך לספק לו. ובמקרה כזה פשוט שאין רשות לראובן (העובד) לקחת את המוצרים לעצמו.
- אם כוונתו של היצרן להפקיר את המוצרים היות ואין לו דרך להפיק מהם רווח, אזי הדין הוא שכל הקודם בהן זכה בהן!

ומאידך, עלינו לברר מי זכה במוצרים האם בעל המפעל זכה במוצרים, או שהם עדיין הפקר והפועל יכול ליזכות בהם.

והנה אם הסחורה מונחת כבר בשטח המפעל אזי לכאורה זכה בה בעל המפעל בקניין חצר, שהרי חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו כמ"ש בשו"ע (סי' רסח, ג) ואף שלדעת הרמ"א (שם) שמציאה שאינה רגילה לבוא לחצרו אין חצרו קונה לו שלא מדעתו, כבר חלקו עליו כמה אחרונים והכריעו שחצר קונה אף באופן כזה (עיין בנתיבות המשפט שם סק"ג ובקצוה"ח סי' קפג סק"ט).

המשך בעמ' 4

המשן מע' 1 - מאמר השבוע - הרב אברהם רחמים

בה? ומשיבים: 'זה לא מתאים לנו'. העולם לא היה יכול להמשיך להתקיים בדרך זו.

וכך דרשו חז"ל: (שבת פח). אמר חזקיה מאי דכתיב 'משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה' אם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה? אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה. ולמה יראה? כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב 'ויהי ערב ויהי בקר יום הששי' ה"א יתירה למה ל"י? מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם: אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. ע"כ.

נדיק מדברים אלו כי לא נאמר 'אילו אחד מן האומות יקבל את התורה מוטב, אלא 'אם ישראל מקבלים את התורה'. דהיינו, שאר האומות אם יקבלו או לא, זה עניין של בחירה אבל קבלת התורה של עם ישראל הינה מוכרחת בכדי לתת קיום לעולם כולו.

אכן, אשרנו ומה טוב חלקנו ומה יפה מאור ירושתנו, על הזכות הגדולה שזכינו בה, שהקב"ה בחר בנו מכל העמים להיות חלק מן התורה הקדושה כמו אבר שהנשמה תלויה בו, ועל ידי שבחר בנו חלה עלינו חובה להיות מוכרחים בקבלת התורה יותר מכל עם ולשון אשר קבלת התורה הייתה תלויה ברצונם. אמנם שמחה יתרה היא לנו, כאשר אבותינו - כלל ישראל, הרגיש את הזכות להיות קרובים אל הקב"ה - אלהים חיים, ולדעת את הטובה הגדולה והעונג שאפשר להשיג בקרבתו, ובחרו לקבל את התורה ברצון כאיש אחד בלב אחד, באמירת 'נעשה ונשמע'.

המשן מע' 2 - נשאלו בקו - הרב אלון בן שבת

שנודע שכלו כל צחצוחי חלב שבה אסור לפי שסתם גזרו על גבינות העו"ג בכל גונוי כמו שכתבתי ה"ג חלב של עו"ג גזרו עליו ואסורו סתם משום חשש תערובת חלב טמא בכל גונוי אסורו ללקחו מהם ולאכלו בשום ענין אפי' לעשות ממנו גבינה או חמאה ולבשלם עד שיכלו צחצוחי חלב שבהם דלא פלוג רבנן בגזירתם וכו'. וכ"כ בכס"מ (מאכ"א פרק ג).

וכונת הפר"ח לחלק בין אם אין מצוי בעדרו אבל מצוי באותה העיר שמערבים חלב טמא, לבין אם אין מצוי באותה העיר חלב טמא כלל, או שהחלב הטמא ביוקר. ולפי המבואר יש לתלות דין זה באם איסור חלב עכו"ם הוא דבר שנאסר במנין או לא, דאם הוא דבר שנאסר במנין, אף שבטל הטעם לא בטלה התקנה, ואף במקום שאין מצוי חלב טמא כלל באותה העיר או שהחלב הטמא ביוקר אין להקל.

וכבר נתבאר שכך דעת מרן שקיבלנו הוראותיו בבית יוסף ובכס"מ (ומדברי השו"ע שכתב דאף בידוע לו שאין לו דבר טמא בעדרו אין להקל אלא אם הישראל יושב מבחוץ אף שאין יכול לראותו. הרי דבני עכ"פ שישאל יושב מבחוץ, והמעין יראה שאין לדייק כן, דהשו"ע מיירי רק שאין מצוי בעדרו ולא שאין במצוי באותה העיר כלל, וכ"כ הפר"ח במפורש בדעת המורדכי שהוא מקור דברי השו"ע כנ"ל. גם בשו"ת חקקי לב שם לא הוכיח מדברי השו"ע אלא מדברי הבית יוסף והכס"מ)

ומרן החיד"א בספר שיורי ברכה (סימן קטו) כתב ולענין הלכה במקום שאין מנהג בעיר פשוט לכל להקל, יש להחמיר ודאי, וכך פשטה ההוראה בכל גלילות טורקיא וארץ הצבי. ע"ש. וכן מסיק מרן החי"ב בחקקי לב שם דאף שנראה הכרעת הראשונים דלא נאסר במנין מכל מקום לענין דינא יש לחוש לדעת המחמירים ע"ש שהביאם. וכ"כ בשדי חמד מערכת חלב של נכרי אות א סוד"ה והנה דנקטין לאסור ושכן המנהג.

והנה בשו"ת יחיה דעת (חלק ד סימן מב) כתב בדבר המצוי אצל הנוסעים במטוס של חברה לא יהודית ומגישים לפניהם קפה בכוסות שלהם, ויש לחוש למה שרגילים למוזג באותן הכוסות מקודם חלב רותח מכלי ראשון שהים"ב. וכתב, שאע"פ שלאחלה נקטין לאסור חלב שחלבו גוי ואין ישראל רואהו בכל אופן, וכן פשטה ההוראה בארץ ישראל וגלילותיה, מכל מקום יש להקל לענין הכלים דיש לצרף בזה עוד היתרים יעויין שם. (וסיים דנכון שישתו הקפה בכלי זכוכית ורק בשעת הדחק כשאין מצוי יש להקל אף בכוסות של פורצלן)

וכ"כ בשו"ת אגרות משה (ח"א יו"ד סימן מו) וז"ל: בדבר החלב של חברות במדינתנו אשר יש פיקוח ממשלה, ואם יערבו חלב בהמה טמאה יענשו וגם יסגרו את העסק, ובדאי מירתתי מלערב חלב טמא, יש טעם גדול להתיר אף בלא שיטת הרפ"ח, משום דהעיקר ידיעה ברורה הוא כראיה ממש, שהרי אם יערבו חלב טמא יצטרכו לסגור העסק שלהם, שהוא ריוח של סך גדול, והממשלה משגחת עליהם, וסיים שם אבל מ"מ לבעלי נפש מן הראוי להחמיר, ואין בזה משום יוהרא, וכך אני נוהג להחמיר על עצמי. אבל מי שרוצה להקל הוא עושה כדינא ואין להחשיבו כמזלזל באיסורין. ע"ש. נמצא דיש לסמוך על דברי הפר"ח בצירוף נוסף וכנידון היחוד דעת והאגרות משה הנ"ל.

והנה לענין אבקת חלב נכרי כתב בשו"ת זקן אהרן (וולקין, חלק ב סימן מד) שיש להתיר אבקת חלב אפילו לגדולים משום דחשש דבר טמא לא שייך בבית חרושת גדול כזה, ובפרט שדבר טמא אינו מצוי בינינו, וגם אין לאסור משום דבר שנאסר במנין, שהרי נעשה אבקה ופנים חדשות באו לכאן, ואינו בכלל הגזירה. ע"ש. וכ"כ בשו"ת הר צבי (יו"ד סימן קג - קד) ובשו"ת ישיביל עבדי (יו"ד סימן ט).

והגאון חזון איש (יו"ד סימן מא ס"ד) אף שכתב שאין לחלק בין חלב עכו"ם לאבקת חלב, הסכים להקל כשיש פיקוח ממשלתי על החלב וכדברי האג"מ. (וראה בשו"ת קני תורה בהלכה ח"א סימן לח מש"כ בדעת החזו"א).

וע"ע בשו"ת ציץ אליעזר (חלק טז סימן כה) בתשובה למרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל אודות שוקולד המעורב בו אבקת חלב נכרי המיובא ממדינת שוויצריה, וקיים שם איסור חמור מטעם הממשלה שלא להוסיף איזה דבר באבקה הזאת והכל מיוצר מחלב פרות טהור, והיתר השוקולד הזה שמעורב בו האבקת חלב, קיל טפי מהיתר אבקת חלב נכרי כיון שהיא מעורבת בשוקולד ואינה לפנינו כמו שהיא.

וכן ראיתי בילקוט יוסף איסור והיתר סימן פא הערה יד שכתב דיש לומר דעיקר גזרת חז"ל היתה על חלב שחלבו עכו"ם, ולא על תערובת של אבקה שכבר מעורבת במוצר שלפנינו (ואין הנדון אם מותר לעשות האבקה, אלא אחר שהאבקה כבר נעשית) ובה איננו דבר שבמנין אליבא דכולי עלמא, ונשאר רק החשש כשלעצמו דאולי מעורב בו חלב טמא, וכדי להפיג חשש זה די במה שהרבנות תברר שמדובר באבקה הנעשית מחלב פרות בלבד, ובנוסף לזה שיש חוק במדינה האוסר לערב סוגי חלב עם חלב פרות. אולם שם בהלכה יד כתב דראוי ונכון להחמיר בזה, אך לקטנים יש להקל גם במיני מתיקה. וראה שם עוד בהערה כו.

הלכה למסקנה:

אבקת חלב נכרי מותרת באכילה מעיקר הדין וכ"ש כשהיא בתערובת, וטוב ונכון להחמיר בזה, אולם לקטנים יש להקל אף במיני מתיקה, וכן יש להקל בזה לשואלים שהם מתגוררים באותם מדינות שאין שם בנמצא אבקת חלב שאינה של נכרי, והמחמיר יחמיר לעצמו.

וכן בא מעשה לידי באחד שקיבל לביתו מאיזה חלוקה של חסד, מוצרי אכילה שיש בהם אבקת חלב נכרי, ושאלנו להרה"ג יעקב שכנז שליט"א והשיב להיתר. (והטעם ברור כנ"ל שאין להחמיר בזה על אחרים כ"כ ובפרט באותו אחד שהוצרך לקבל זאת מחלוקה של חסד, ועוד, שהמאכל כבר נמצא בביתו ולא נאמר לו להשליכו, ויש בזה הפסד)

בברכה

אלון בן שבת

מטרות העמידה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

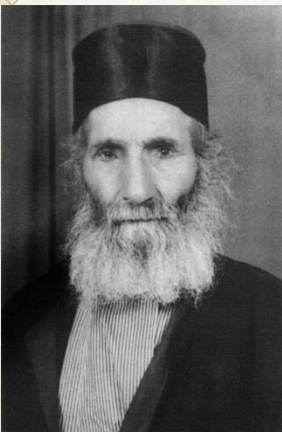
ואם הסחורה עדיין לא נכנסה לשטח המפעל או שהיא מונחת עדיין במשאית המשלוח שהחצר אינה קונה לבעה"ב מהטעם הפשוט מכיון שהסחורה עדיין בכליו של מוכר היא נקראת הפקר שכל הקודם בה זכה בה. אמנם אף במקרה זה שהסחורה היא עדיין הפקר ישנם מקרים שלא יוכל הפועל לזכות בה לעצמו ונביא דוגמא מנושא אחר כדלהלן:

ידוע הדבר שאם פועל מצא מציאה בשעת העבודה הרי המציאה שלו, מהטעם הפשוט שהעובד לא השתעבד לעבוד לבעה"ב אף בזכיה במציאה, אך אם חלק מעבודתו של הפועל היא גם למצוא מציאות עבור בעל הבית כגון: ששכרו ללקט דגים מהאגם ומצא בו ארנק הרי הארנק שייך לבעה"ב.

וממילא בנידו"ד הדבר תלוי, שאם הדבר שכיח שמגיעים מוצרים פגומים אזי מסתבר שגם זה כלול בעבודתו של הפועל ואפי' אם הסחורה היא הפקר עדיין הפועל משועבד לבעל הבית אף לגבי "מציאה" כזו וזכה בעל הבית בסחורה. אולם אם מקרה כזה אינו שכיח, ולעיתים רחוקות מאוד מגיעה סחורה פגומה, הרי הדין חוזר למה שאמרו מקודם דהיינו פועל שמצא מציאה בשעת עבודתו - שהיא שלו, והחידוש כאן שאפי' אם היצרן לא הפקיר את הסחורה אלא מוכן למוכרה בהנחה גדולה, רשאי הפועל לקנות את הסחורה לעצמו כמובא בספר חוט השני (בכרך, מונקאטש תרנ"ו, סי' לח) ודבריו הובאו בפת"ש (סי' רע סק"א). לכן בנידו"ד זה תלוי בכמה גורמים משתנים וכל מקרה לגופו.

בברכה

יגאל אלון

שרי המאה ה-19

הרב יוסף חיים בן שבת

הרב יהושע שרבי

ירושלים של מעלה. שכונת הבוכרים. שושנים לדוד. מי אשר הסתובב בין סמטאותיה של שכונה זאת בגלגולה הקודם לפני כמה עשרות שנים, זכה וראה ענקי רוח, גדולי עולם, להבת שלהבת, תורה מהלכת בין הרחובות בעוונה ופשטות כאדם מן השורה, אחד מתרשישים אלו היה חכם יהושע שרבי שאודותיו נכתוב השבוע בע"ה, כך היה פוסע בחליפה פשוטה וארוכה שתחתיה מבצבצת כתונת הפסים סמל היכור של הרב, ולראשו חבוש היה הרב בתרבוש עיראקי. וכן היה מהלך בשכונת הבוכרים כשעוד היו בה בוכרים באמת, שקוע כל כולו בתורה ויראה פניו כפני מלאך, אם דומה רבן למלאך ה' צבאות ילמדו תורה מפיהו.

הרב יהושע שרבי זצ"ל. נולד בבגדאד שבעיראק ליצחק ולעזיזה שרבי. תאריך לידתו המדויק אינו ידוע. למד אף הוא במדרש בית זלכה, ובהמשך אצל הני תרי צנתרי דדהבא, יכין ובועז דבבל, חכם שמעון אגסי וחכם יוסף חיים, בעל הבן איש חי, אליו היה מקורב מאד, בישיבה היה מכונה "עילא בלא בר" מפני שהיה יכול להיכנס לחדרו של רבי יוסף חיים בלי ליטול רשות. ויתרה מזאת הגדיל הבן איש חי ולקחו לו ללמד את נכדו רבי דוד חיים.

בסניבות שנת ה'תרנ"ו עלה לארץ ישראל והשתכן בירושלים, שם נמנה עם מייסדי ולומדי ישיבת בית המדרש "שושנים לדוד" בשכונת הבוכרים. לאחר מאורעות תרפ"ט עבר להנהיג את הקהילה הספרדי בחברון לכחמש שנים. וכמה שנים לאחר מכן התחיל ללמד בישיבת שושנים לדוד שיעורים יומיים בגמרא לכעשרים תלמידים. בשנת ה'תשט"ו עם הקמת ישיבת פורת יוסף הוקמה בה ישיבת מקובלים בשם עוז והדר והוא שימש כנשיאה.

במשך תקופה עסק לפרנסתו בהגהת ספרי תורה וקיבל על כך הסכמות מרבי יוסף חיים זוננפלד רבי דוד פאפו ועוד. את גדולתו הרוחנית יחס לכן שרבו הבן איש חי שלחו להודו להתחקות אחר קהילת בני ישראל והזדמן לו ניסיון עם אישה שם שהגדירו "ממש כיוסף הצדיק" והוא הצליח לעמוד בו.

את תורת הקבלה למד לצד הרב סלמאן אליהו, וסייע בהוצאת ספרו "כרם שלמה" על ידי השלמת הקטעים החסרים בכתבי היד מזכרונות. נהג לצום משבת לשבת. למד חברותא עם הרב יעקב חיים סופר והוא שכנעו לפרסם את ספרו בצורה של חיבור על שולחן ערוך ולא כקונטרס נפרד מה שהביא לתפוצה הגדולה של הספר. עוד חיבר חיבור על מסכת ביצה וכן חיבור על פסקי הרא"ש - חיבורים אלו אבדו.

מבניו: הרב דוד, רבה של קולומביה; רבי יצחק שימש כדיין; רבי שאול, שימש כדיין לצד הרב עזרא עטיה בבית הדין הספרדי בירושלים ולצד רבי ראובן כץ בפתח תקווה; הרב יוסף חיים מייסד ישיבת המקובלים אמת ושלוה, הרב שלמה, היה מלמד בישיבת פורת יוסף.

בין נכדיו: הרב יהודה מועלם, הרב ראובן שרבי, הדסה מסעודה, שנישאה לרב בן-ציון אבא-שאול וקלרה שנישאה לרב שבתי אטון ע"ה, ראש ישיבת ראשית חכמה המפורסמת בירושלים. רבקה ורדי היא נירתו. משה חי בן יצחק, גבאי בית הכנסת שושנים לדוד, והסופר והמשורר אודי שרבי.

בדור הרביעי ג"כ ישנם מספר אישים בולטים, הרב אליהו אבא שאול - ראש ישיבת אור לציון, הרב בן ציון אטון - ראש ישיבת ראשית חכמה, רבקה ורדי בת הרב ראובן שרבי - מקימת השלוחה החרדית של בצלאל, הרב יעקב שרבי בן הרב ראובן שרבי - ראש ישיבת אוהל יוסף ועוד.

הלך לעולמו ב-16 בדצמבר 1972 י"א בטבת ה'תשל"ג, ונקבר בהר הזיתים. על פי מקורות היה לפחות בן מאה. שמו הונצח בקריאת רחוב על שמו בשכונת רמת שלמה שבירושלים. כמו כן הגאון הרב יוסף יחיאל פרץ שליט"א זכה והקים ישיבה קטנה לצעירים על שמו (ועוד המון מוסדות) בשם "פני יהושע", אחת הישיבות המוצלחות ביותר הקימות בארץ! כן ירבו.

חכמת נשים

כוחן של פיראים

תגידי, את מדברת הרבה?
לא בקטע של רכילות. פשוט... מדברת.
עם הילדים - "תוריד נעליים", "לא עכשיו", "מה שלומך?" "איך היה היום בגן?" "קחי חיבוק"
עם חברה בדרך לגינה - מה שלום אמא שלך? מה עשית עם הילדים אתמול?
עם בעלך - "הסתדרת היום?" "קנית חלב?"
עם השכנה, עם הסייעת, עם השעון המעורר, עם בורא עולם - ועם עצמך. כל הזמן.
יש ימים שאני מרגישה שאני רק מפורת מילים.
כאילו הן נשפכות ממני - בלי לחשוב.
ובא לי רגע לעצור.
להחזיק אחת. ולשאול אותה: **לאן את הולכת? ומה את עושה שם?**

אני פוגשת נשים בימי השבוע.
אנחנו מדברות. את יודעת, נשים.
אני משוחחת עם הילדים שלי, עם בעלי, עם שכנות.
אני מרימה טלפונים לפחות כמה פעמים ביום.
אני מתפללת - מה שמצליחה.
וכשאני אף אחד לידי - אני מוצאת את עצמי מדברת עם עצמי.
מה משותף לכל זה?
מילים.
היומיום שלי צובר מילים.
כמה מילים ביום??
החפץ חיים זצ"ל מביא חישוב - שבדקה ניתן להכניס 200 מילים.
(מעניין... אם היה לנו מונה מילים, כמו מונה פסיעות, כמה היינו סוגרות ביום?)
200 מילים בדקה.
ויש לי לפחות 4 שעות ביום שאני בטוח מדברת בהן.
זה יוצא 48,000 ביום.

אז אם כבר אנחנו מדברות, ואם כבר אנחנו סופרות - אולי נתחיל גם להרגיש.
להבין.
להזין משחו בפנים.
מילים הן יצירה.
מילים הן בריאה.
המילה שלך - היא לא סתם אוויר. היא לא רק תגובה.
היא לא סתם ביטוי למה שעובר עלייך -
היא משנה את מה שיעבור עלייך.
היא מייצרת את המציאות שלך.
"בעשרה מאמרות נברא העולם".
לשון הקודש - היא שמעמידה את כל המציאות על קיומה.
וכשסופרים, תרתי משמע - נותנים לזה חשיבות ומקום.
אז המילים שלנו - הן לא פחות מהמראה של החיים שלנו.
הן משקפות,
את שומעת את עצמך?
דרך מה שהאדם מוציא מהפה - אפשר להבין איפה הוא אוחז.
הלשון היא קולמוס חלב.
חלב - הנפש נשפכים על השולחן דרך הדיבור שלנו.
"נפשי יצאה בדברו" (שיר השירים ה', ו')
את שומעת חברה?
את שומעת את ילדייך?
תשמעי את המסר שהם מעבירים לך בין השורות.
תקשיבי למה שעומד מאחורי המילים.
שם טמון כוח גדול.

עם גלפא באיף אלח "קראג" -
גלגל א' פרבה מאלל כחל!

באלפב
שכר שאל,
אילארד דגן - מאלל מאלל מאלל
dahan.liora.co@gmail.com

מטרות העמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים